3de. JAARGANG — CURACAO DEN 4en. SEPTEMBER 1886. — N° 140

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURACAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
OP CURAÇAO,
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.

De Agentuur
ten huize van de Heeren
JAN ELLIS, *Curaçao.* — Otrabanda.
JUAN CAPRILES, *Aruba.* — Playa.
JOSÉ A. ROSA HERRERA, *Bonaire.* — Playa.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,25.
Un annucio di 1 té 7 regel, fl 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

SCHEEPSTIJDINGEN.
aankomst alhier:

9 Sept.	*Willem I*	van Amsterd.
11 „	*Harrison*	„ Liverpool.
21 „	*Maracaibo*	„ Maracaibo

CALENDARIO.
September.

5 DOMINGO	SOLEMNIDAD DI FIESTA DI STA. ROSA
6 LUNA.	dia octav. di fiesta di Sta. Rosa.
7 MARTES.	Sta. Regina v. i m.
8 FAZON.	*Natividad di N. Señora,*
9 HUEBES.	B. Pedro Claver, c.
10 VIERNES.	S. Nicolas i Tolendino, c.
11 SABRA.	Ste. Roto i Jacinto, mm.

STAND DER MAAN.
E. K. 5 Sept. 3 ure 20 m. A. M.

Opkomst der Zon:
10 Sept. 5 ure 54 min.
Ondergang der Zon:
10 Sept. 6 ure 6 min.

SCHEEPSTIJDINGEN.
vertrek van hier:

5 Sept.	*Maracaibo*	naar Maracaibo.
12 „	*Willem I*	„ Amsterdam
15 „	*Valencia*	„ New-York.

HET VOLK
ZONDER ZIJN GODSDIENST.

In haar redactie-artikel van 28 Juli bespreekt De Tijd een merkwaardig opstel, door den Utrechtschen hoogleeraar Quack voor de Juli-aflevering van De Gids geschreven. Wij ontleenen aan het Katholieke Blad eene inleiding tot en een opmerking betreffende een hoogst gewichtig punt dat door genoemden schrijver in zijn opstel behandeld wordt.

„De titel reeds—*Sociale Rechtvaardigheid*—is wel in staat onze belangstelling op te wekken, een belangstelling die niet onbeloond blijft zoodra wij kennis maken met den keurigen vorm, dien de Utrechtsche professor aan zijn denkbeelden pleegt te geven. De heer Quack stelt zich tot taak, te onderzoeken óf en in hoe ver in onzen tijd sociale rechtvaardigheid wordt betracht; in welke mate moet worden tegemoetgekomen aan de wenschen der mingegoede klassen; langs welken weg kan en moet worden verhoed, dat die wenschen—al te vaak als *eischen* geformuleerd of in daden van geweld vertolkt—den ondergang bewerken van alle ware beschaving, met vernietiging van alle grondslagen der menschelijke samenleving..............

„Merkwaardig is, dat als de eerste oorzaken van de stijgende ontevredenheid der mingegoede klassen door prof. Quack twee genoemd worden, die wel niet algemeen onder de eigen geestverwanten van den hoogleeraar als zoodaning zullen gelden."

„In de eerste plaats—zoo heet het—schijnt onze tijd, vooral in katholieke Landen, zonder zich misschien volledig rekenschap te geven van wat hij doet, aan de armen den vorm van godsdienst te willen ontnemen, waarin zij opgevoed waren. Dat is wel het hardste wat men doen kan. De christelijke godsdienst, in zijn verschillende schakeeringen, voldeed geheel en al aan het gevoel van recht, dat in het gemoed der armen huisde. In den hemel was vergelding. Het lijden op aarde woog licht, wanneer men het stelde tegenover het uitzicht op heerlijkheid daarboven. Het werd zoo goed begrepen, dat men geen vaste, blijvende plaats hier had, dat het leven slechts een toestand van overgang en van loutering kon zijn. De "Man der Smarte" had daarbij de droefheid op aarde geheiligd, door er aan deel te nemen. En die droefheid zelve beteekende niet al te veel, want de eeuwige zaligheid (die men kon bereiken) ging zoo verre alles te boven, dat het oogenblik van het lijden haast niet meêtelde. Daarenboven zou de arme man, de Lazarus, die hierbeneden geen hooger lot kende dan gevoed te worden van de kruimkens, die van de tafel der rijken vielen, door de engelen zelven in den schoot van Abraham worden gedragen. De zelfzuchtige rijke daarentegen, die hierbeneden met purper en zeer fijn lijnwaad gekleed was, „levende allen dag vroolijk en prachtig", zou na zijn sterven pijnlijk lijden in de vlammen en op zijn bittere weeklacht en verwijzing naar Lazarus eenvoudig het korte antwoord bekomen: "Gedenk dat gij uw goed hebt ontvangen in uw leven, en Lazarus desgelijks het kwade; nu wordt hij vertroost, en lijdt gij smarten." De priester, die dat woord verklaarde, arbeidde aan maatschappelijke bevrediging. De Kerk, die tot draagster van dergelijke gedachten uitverkoren was, had een roeping te vervullen, die verdriet lenigde. Ligt het aan haar of aan onze quasi-beschaving, dat men die Kerk, dien priester als een vijand gaat beschouwen? Het kind der rekening is voorloopig de arme, aan wien men het anker der hoop ontneemt: de zekerheid om ééns, zij het hiernamaals, recht te bekomen; later—wie weet hoe schielijk!—zal de rijke en welvarende het gaan gevoelen, dat de maatschappelijke verhoudingen zich reeds nu kunnen omkeeren.

„Maar onze eeuw doet nog iets anders. Zij heeft de loffelijke taak ondernomen om het onderwijs overal in alle standen te verspreiden. Verbazingwekkend is de inspanning, die zij zich geeft, om zekere soort van beschaving aan allen, en dus ook aan de armere klassen der maatschappij, uit te deelen. Verplicht en kosteloos onderwijs is een wachtwoord van veel Staten in Europa. Vroeger teerden de meer misdeelde klassen op overleveringen, op gewoonten, op vaste voor haar afgepaste levensvormen en verhoudingen; thans beginnen de nieuwe generaties onder die arbeiders zelven van meet af enkele quaesties te onderzoeken. Zij lezen de lectuur, die in bladen van allerlei allooi hun wordt voorgezet. Een soort van twijfelzucht of ontkenning komt zoo vanzelf in dén boezem van hen die tot nu toe naar een vasten gang en sleur hun denkwijze hadden ingericht. Doch die soort van halve beschaving, die zij aldus verkrijgen, zet hen op een zekeren voet van gelijkheid met de vroeger dusgenaamde hoogere klassen. Trouwens, dit was het begin af het doel van dezen ontwikkelings- en onderwijshartstocht. De Staten toch van Europa begonnen zich te vervormen tot waarachtige rechts-organisaties der gemeenschap. De kring dergenen die in de staatkunde mochten medespreken, werd uitgebreid. Aan klassen van menschen, die vroeger slechts de weldaad van het geregeerd zijn verstonden, werden nu zelfstandige politieke rechten gegeven. Men hief in het staatkundige die misdeelden van gisteren op tot den rang van vrije, macht uitoefenende burgers. Het kiesrecht werd in veel Staten in hun handen gelegd. Zij heetten zich gelijk aan de anderen. En ziedaar nu het nieuwe ongeluk en het onderscheid bij vroeger. De armoede, waarin zij verkeerden, werd nu eerst recht voelbaar. In vroegere tijden waren wellicht de toestanden nog ellendiger, doch de gansche wereldbeschouwing ging uit van een standpunt van ongelijkheid; men had zich in die leer der onderscheiding der standen ingeleefd en ingedroomd; maar nu was het denkbeeld der gelijkheid tot de armste klassen gebracht. De vulgarisatie van het onderwijs werkte die verder in de hand. En het resultaat was—daar de armoede even hard bleef—dat er allengs veel meer bewustzijn van ongeluk werd aangetroffen dan vroeger ooit het geval was.

„Een gevoel van jaloerschheid wordt veel algemeener dan voorheen. De armen hebben het niet slechter dan in de vorige eeuwen, wellicht zelfs beter, maar zij zijn veel ontevredener dan vroeger, want de ontwikkeling, die onze eeuw hun geeft, dringt hen, niet om hun eigen toestand met dien van vroeger af te meten, maar om hun positie te vergelijken met die der rijken boven hen."

Wij mogen ons verheugen in het feit, dat men ook van *die* zijde tot de erkenning komt van de waarheden, die bij ons sedert lang boven elken twijfel verheven stonden: 1° dat noch louter staatsburgerlijke bevoegdheid, noch louter uitbreiding van volksonderwijs het peil zal doen rijzen van menschelijke welvaart en maatschappelijk geluk; 2° dat waar, onder voorspiegeling dier gaven, de godsdienst óf geheel wordt ontnomen óf in kracht vermindert, de mensch voor goud lood in ruil ontvangt.

VIERING
VAN HET
St. Rosa-feest.

1.

In hoofdtrekken hebben wij verleden week reeds aangegeven, hoe de Parochie van Sta. Rosa het Derde Eeuwfeest van hare heilige Patrones zou vieren. Bijna alle parochianen betoonden gedurende vijf dagen een ijvervolle deelneming aan die heuchelijke feestviering, terwijl op Zondag en Maandag ll, van heinde en ver meer dan 4000 personen in en rond het nederig kerkgebouw vergaderd waren. De kerk zelve kan een 1300 geloovigen bevatten. Hoe zegenrijk de zware arbeid van het drietal Missionarissen geweest is, die met den eerwaarden herder van die parochie en zijn kapelaan de geestelijke oefeningen leidden, blijkt uit het feit dat alleen op de twee laatste dagen ruim 900 geloovigen tot de H. Tafel des Heeren zijn genaderd. In geestelijk opzicht mogen wij dan ook den Hemel dankbaar zijn, die zulk een overvloedigen rijkdom van genade en bekeering door de voorspraak van de H. Rosa in die dagen heeft doen nederdalen. De godsdienstzin werd onder duizenden verlevendigd, en honderden personen werden in dat uitgebreide District van onze Kolonie voor de beoefening hunner godsdienstige en maatschappelijke plichten opnieuw gewonnen.

MAANDAG 30 Augustus ll. de eigenlijke feestdag van onze Heilige, zal voor die parochie en voor geheel het Katholieke Curaçao, mogen wij zeggen, een onvergetelijke dag blijven. De plechtige H. Mis werd opgedragen door den Hoogwaardigen Administrator van het Apostolisch Vicariaat C.H.J.Reijnen, geassisteerd door de Eerw. Paters G. Willems en P. Cremer. Na het Evangelie sprak Zijne Hoogwaardigheid een hartelijken gelukwensch uit tot de feestvierende parochianen, die van groote liefde en heilige vereering jegens hun Hemelsche Patrones de treffendste blijken hadden gegeven. Met innige godsvrucht naderden onder diezelfde H. Mis ruim 600 van hen tot de H. Communie. Het zangkoor van Santa Rosa, versterkt door onderscheidene leden van dat te Pietermaai, werd niet weinig ook gesteund door de muziekbegeleiding van de

Heeren C. Ulder, J. van Kleunen, J. Corsen, J. H. Montanus, M. C. Valdeblanquez en C. Jutting, — leden van de „Harmonie," wier muzikale uitvoeringen vooral op haar volle waarde geschat kon worden tijdens de Processie, welke na afloop van de H. Mis in het open veld plaats had. Indrukwekkend voorzeker was deze heilige omgang met het Aanbiddelijk Sacrament waaraan duizenden personen met stille godsvrucht en eerbied deelnamen; en roerend bovenal de plechtige stonde, toen op een altaar onder het balkon der pastorie — tegenover de rustplaats van de overledenen — de H. Zegen werd gegeven. Toen was het, alsof de dooden, die daarginds in de schaduw van het Kruis den dag der Verrijzenis verbeiden, te zamen met hunne thans nog levende magen en nakomelingschap jubelden over de verheerlijking van hun heilige schutspatroon, en Gode dankbaar waren voor den Zegen, te harer eere op dat oogenblik zoo genadigd verleend.

Dien geheelen morgen vierden ook de armen der Parochie van Sta. Rosa nog op bijzondere wijze het feest hunner Patrones. In het gebouw van „het Weeshuis" werden zij hartelijk ontvangen en rijkelijk van levensmiddelen voorzien.

Een echt feestelijke stemming — vooral opmerkelijk wegens den meer ernstigen geest van de vorige dagen — viel dien dag bij de geloovigen waar te nemen. Vele hutten prijkten met vlaggen en wimpels: in navolging, gewis, van de woning der missionarissen waarvan sedert Donderdag de Nederlandsche, Peruaansche en Pauselijke vlaggen wapperden. Ook had iedereen naar vermogen het zijne bijgedragen tot opluistering van het kerkgebouw zelve. Daarbinnen had dan ook de algemeen bekende kunstsmaak van den Zeer Eerwaarden Pastoor een schoone gelegenheid om zich ter eere van Santa Rosa uitnemend te toonen. Het altaar met zijn eenvoudige ornamenten, als men slechts in de missiekerken verwachten kan, scheen thans door zijne versiering en omgeving van bloemen zelfs het oog te kunnen verrukken van den Italiaan, die op feestgetij zijne kapel of kerk binnentreedt. Aan de Epistel-zijde verrees uit een piedestal van mos en rozen de zilverblanke beeltenis van Santa Rosa, breed omkranst met fraaie kunstrozen, die, overstroomd van schitterend waslicht, den natuurlijksten glans en gloed verspreidden.

Treffend was aan den voet der der beeltenis de navolging van Rafaëls engeltjes (hier à transparant geschilderd), die bij de *Madonna del Sisto* van beneden, "als over de onderdeur des hemels" de maagdelijke schoonheid der Heilige begluurden. De decoratie, wat het beeld der feestheilige betreft, had tot onmiddelijken achtergrond het gloeiend karmozijnrood van een statigen troonhemel, waarop het prijkte; en het geheel trad vol leven naarvoren van achter de rooskleurige draperieën, die tot hoog aan het dak der kerk uitschoten en het wapen droegen van Perú, gekroond met trofeeën van Peruaansche, Nederlandsche en Pauselijke kleuren. Van dit heerlijk middelpunt der versiering uit volgde het oog de andere zeer smaakvol en harmonieus aangebrachte draperieën en vaandels, welke beide wanden der kerk in feestdosch hulden en boven de tribune van het zangkoor eindigden in golvende lijnen van veelkleurige lampions.

Het behoeft niet gezegd, dat in die dagen de godsvrucht der geloovigen ook door deze versiering, zoo rijk aan gedachten en zoo keurig en grootsch van uitvoering, krachtig opgewekt of levendig gestemd is geworden. De geestdrift steeg dan ook ten top, toen de laatste plechtigheden der feestviering des avonds om halfzeven uren gingen plaats hebben. Candelabers en lichtkronen straalden thans in hun grootsten luister; betooverend schoon rezen de beeltenis en de troon van de H. Rosa als uit een hof van groen en frissche bloemen. Een paar losbrandingen van geschut kondigden aan, dat het H. Lof ging beginnen. De Hoogwaardige Administrator verrichtte die heilige Oefening met assistentie van den Z. E. Pater C. Smits Pastoor te Westpunt en den Eerw. Pater J. Onderwater. Na het Magnificat toog men in processie naar den eeretroon van de H. Rosa de Lima, aan wie in heur beeltenis de hulde van bewierooking en gebed bewezen werd. Vervolgens besteeg de Zeer Eerw. Pastoor C. Blommerde den kansel. In een boeiende rede schetste hij eenige der voornaamste deugden van de H. Patrones en stelde die nog eenmaal met zijn welsprekend talent ter navolging aan hare vereerders voor. Toen het laatste woord van verheerlijking der heilige Maagd van Lima gesproken was, weerklonken tot den Allerhoogsten en Driewerf Heiligen God de plechtige tonen van het „Te Deum Laudamus — U, o God, loven wij," door de geheele priesterschaar gezongen. De zegen met het Allerheiligste besloot eindelijk deze heerlijke plechtigheid en de geheele viering van het Derde Eeuwfeest van de H. Rosa, in de parochie aan Haar gewijd.

Terwijl de tallooze schare, die zich wegens een zwaren regenbui in het kerkgebouw nog eenigen tijd moest ophouden, voor het laatst een blik wierp op den troon van hun feestheilige, werd op het zangkoor plotseling een „tableau-fire" ontstoken, dat alles in een rosegloed hulde en een onbeschrijfelijk schoon effect maakte. — Reeds van Donderdag tot Zondagavond was de feestvierende bevolking nu en dan op enkele proeven onthaald van fraai vuurwerk, door de fabriek van James Palmers Sons te N.-York geleverd. Bij de sluiting van het feest werden echter de duizenden personen, die het feestterrein gingen verlaten, nog geruimen tijd werkelijk verrast door vele prachtige en zeer toepasselijke partijen van dat vreugdevuur, wier fraaie kleurschakeering, donderende losbarsting, een hemelhooge vaart — tot op verre afstand nog de glorie verspreidde van Santa Rosa's-naam en een waardig besluit mochten genoemd worden van de luistervolle en zegenrijke viering van het Derde Eeuwfeest der H. Rosa van Lima.

II.

Ook te *Pietermaai* zal HEDEN, MORGEN en MAANDAG het feest van de H. Rosa plechtig gevierd worden, en wel als feest van de Orde van den H. Dominicus, tot welke de H. Rosa behoorde; terwijl acht dagen later de H. Rosa als Patrones van het Apostolisch Vicariaat Curaçao in de St. Anna-kerk op *Otrobanda* ook gedurende 3 dagen zal herdacht worden. 's Zaterdags wordt in genoemde kerken s'avonds om half zeven een H. Lof met Veni Creator gehouden; des Zondags is de laatste heilige Dienst solemneel en wordt 's avonds een feestrede uitgesproken. 's Maandags morgens zal een plechtige H. Mis worden opgedragen en des avonds met plechtig Lof en Predicatie de feestviering gesloten worden.

NOTICIA.

¡Bon nobo!

Dia 12 di loena pasar Mui Reverendo Pader A. L. M. Jansen, acompanjar di dos pader, diez zuster di caridad i tres meester, a barca na Amsterdam bordo di vapor Hoelandes coe destino pa e isla-akí. E dos padernan, koe ta acompanja pader Jansen, ta Rev. Senjores Van Rijn i Van der Veer; e promer tabata Kapelaan na Delfsthaven, i e otro tabata ordenar anja pasar noema. Di e Rev. Zusternan, ocho ta di Conbentoe di Rozendaal. E tres meesternan ta Senjores Chr. Gijzen, F. J. A. van den Donk i A. Maane, koe ta bini pa nos school catolicanan di mucha homber.

Dios doena e biaheronan toer un biaha feliz i koe otro siman catolicanan di Curaçao por tin gustoe di ricibi nan coé e amor, koe semper nan a moestra pa nan Director espiritualnan!

¡Ta escandaloso!

Den cementerio *Père Lâchaise* na Paris nan a habri uu sociedad pa kimamentoe di morto. Promer mortonan, koe lo ta kimar, ta esnan di den hospitalnan, koe no tin ningun familia pa reclama nan. Naturalmente no ta importa nada si e desgraciadonan, koe moeri den hospital, lo por tin algun oposicion di conciencia contra kimamentoe di nan morto: coe curpa di pobernan hende no meste tin tantoe preocupacion; e manera di mas lihé i mas barata pa bini l'ber di nan — ta semper é di mehor, i operacion di kimamentoe no ta costa sino 15 franc. Despues e máquina ó forne di kimamentoe lo ta usar pa morto di esnan, koe desea esai, i nan sjinisji lo ta wardar den urna di metal ó di piedra.

Na relacion koe n'e noticia-aki di Paris, *Chronique*, un courant di Bruselas, ta scirbi lo ke ta sigi:

"¿Ki dia nos lo haja na Bélgica un sociedad di kimamentoe di morto? Si nos pone un máquina asina den cementerio di Bruselas, nos lo por aumenta lista di su *atraccionnan* coe un número mas, i nos lo por establece un pagamentoe pa esnan, koe lo kier mira hiucamentoe di mortonan den forne."

¡Ta escandaloso! haci kimamentoe di curpa humano bira un dibersion! Ma na asina un relahamentoe hende ta jega, ora é no tin sintimentoe religioso mas. Una bez koe hende a perde fé també té hasta mas mínimo sintimentoe di dignidad di hende!

Un boenita principio.

Policía di Nápoles a ricibi instruccion di prefecto di Venecia, pa arresta un jonkman i un moza, koe a hui for di Rusia coe un suma considerable i koe a sali pa Nápoles. E orden tabata estrictamente poner na práctica. Ora vapor di Venecia a jega, e jonkman i moza tabata inmediatamente arrestar. Den un valis, koe nan tabatin, policía a haja 81.000 franc; ningun duda tabata posible mas. E mees ora nan a telegrafiá na Rusia, koe e ladronnan ta coher. Inmediatamente a bini e respondi-aki: "Pone e personanan-aí na libertad un bé. Doena nan nan placa atrobé, i principalmente doena nan toer satisfaccion posible. E ekivocacion-aki ta masjar lamentable. E dos personanan arrestar ta pertenece na familia imperial." I verdaderamente, e moza ta un sobrina di Czar di Rusia, koe tabata haci su biaha di casamentoe huntoe coe su esposo, un príncipe.

Liberalnan di Bélgica por ta sosegar.

Pasobra liberalnan, una vez koe nan ta na poder, tin coestumber di poersigi catolicanan coe toer sorto di ley odioso — prueba di esai ta basta koe nos corda riba ley liberalnan di ensenjanza pública — asina nan ta kere koe catolicanan ta di mees sistema. Lo ke ta na Bélgica liberalnan por ta sosegar coe nan gobiernoe catolica awé. Nan tin prueba koe catolicanan, ora nan ta na poder, mas bien ta peca di no haci suficiente uso di nan poder, ma koe nunca nan ta abusa di nan poder. Nan no ta midi liberalnan coe e mees bára, koe esakinan ta midi nan coe n'e. A lo menos e proyecto di leynan, koe ta awé den Camaranan di Bélgica ta proba toer contrario di odio di partido.

Na promer lugar, catolicanan a presenta na Camara un proyecto di ley riba *representacion igual di pueblo*; esta: koe numero di representantenan di cada partido meste ta na proporcion coe numero di electornan. Ta sigur koe catolicanan no ta gana nada coe e ley-ai, ma liberalnan sí. A lo menos asina 3000 elector liberal di Gante, 5000 di Anveres i 7000 di Bruselas, koe awé no tin ningun representante di pueblo, lo bin tin nan diputado segun nan numero.

Un segundo proyecto di ley ta riba *boeracheria publico*. Ta di spera koe liberalnan lo no toema tantoe boeracher, koe tin riba caja, bao di nan proteccion. Segun estadística di policía, mas di 300 hende ta wordo arestar cada loena pa boeracheria; ademas *diariamente* tin un *cincuenta* riba caja, koe nan pia ta nenga nan toer servicio i koe p'esai meste pasa nan dia droemir riba banki di *boulevardnan* di Bruselas.

Un otro proyecto ainda ta presentar den Camaranan: *un ley riba trabao di mucha den fabricanan*. Tendencia di e ley-aki ta pa saca algun mil mucha di 7 té 12 anja for di fábricanan i for di minanan di carbon. E pober criaturanan-aí, si ademas koe nan no ta gana sino un miseria pa nan trabao, ta perde nan moral i nan fé n'é lugarnan-aí. I si saca nan aí-fô miles di homber grandi, koe por soporta aire di fábrica i minanan muchoe bon, i koe awé ta lastra henter dia riba caja, lo por haja trabao i gana nan mantencion i di nan familia.

¿Ki liberal, koe tin ainda un poco comprendementoe di derecho i di razon, lo por bisa, na bista di e leynanaí, koe catolicanan no ta doena libertad na toer hende i koe nan no ta toema interes pa bienestar di nan pueblo?

Resultado di Ensenjanza mehorar.

Segun último rapport riba estadística criminal na Francia, número di condenadonan, mucha bao di 16 anja, koe na anja 1870 tabata 2653, a subi den anja 1885 te na 6589; número di esnan den 16 i 21 anja, koe tabata 6982 na anja 1870 a jega na 23,319 den 1885.

Bon chemplo.

Na fin di Juli pasar tabatin algun sentencia contra socialistanan di Bélgica, for di cual hende por mira, koe ajá husticia no ta asina condescendiente coe e lamantadornan di pueblo, manera na Hoelanda.

Di e acusadonan den destruccion di un fábrica na Roux, corta di Bélgica a papía cuater liber, i el a condena: dos na trabao forzar pa henter nan bida, dos na 15 anja i siete na 3 loena di prision.

E sentencianan-aí ta poco mas serio koe *un* anja di prision, koe husticia di Hoelanda a doena Domela Nieuwenhuis, koe ta origen di toer bagamunderia i dramamentoe di sanger, koe socialistanan di nos Madre Patria a provoca últimamente.

Cólera.

Ta algun tempoe caba coe e huéspod-ai ta bisjita Noord di Italia; i é ta extendé mas i mas den regionnan di Triëst. Gobiernoe a manda un comision di sanidad aja i dokternan ta haja muchoe dificultad cerca pueblo. Boernan principalmente no kier tende pa asistencia di dokternan. Asina, un boer a larga un poesji gasta medicinanan koe dokter a doené, i a sosode koe e poesji a moeri poco despues. "¡Boso ta mira awor," — e boer a bisa toer hende koe tabata aí cerca — "koe dokternan ta venena pueblo?"

Afortunadamente forza militar a jega na tempoe pa proteha e pober jioenan di Esculapio contra furia di pueblo.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Gouvernements-Besluiten.

Curaçao, den 4n. September 1886.

De Heer *Horatio E. Oduber* bevoegd verklaard tot de uitoefening van de genees-, heel- en verloskunde in deze kolonie.

Bepaald, dat alle schepen, komende van Martinique, alwaar de pokken heerschen; in de Caracasbaai zullen onderworpen worden aan eene quarantaine van *drie weken*, met inbegrip van de reis.

De Gouvernements-Secretaris,

HELLMUND.

MAANDAG jl. zijn des namiddags de Italiaansche oorlogsbodems Amerigo Vespucci en Flavio Gioja van hier naar Trinidad vertrokken.

DINSDAG jl. werd in deze Kolonie de 6e verjaardag van H. K. H. PRINSES WILHELMINA HELENA PAULINA MARIA volgens gebruikelijke wijze gevierd.

WOENSDAG jl. De stoomboot El Dorado ontmoette op haar reis

van Demerary naar de Fuikbaai alhier 6 vluchtelingen van de Fransche straf-kolonie Cayenne. Zij hadden reeds 14 dagen op zee rondgezwalkt en verkeerden in den ellendigsten toestand. De kapitein van de **El Dorado** nam de lieden op, maar heeft hen hier aan de politie uitgeleverd.

DINSDAG a. s. vertrekt de Nederlandsche schoener "Gouverneur van den Brandhof" naar St. Martin, St. Eustatius en Saba. Brieven enz. worden op dien dag tot twee uur des namiddags aangenomen.

— Op den 12n. Aug. ll. is de Eerw. Pater A. L. M. Jansen O P. uit Nederland naar onze Kolonie teruggekeerd, vergezeld van den Eerw. Heer G. van Rijn, vroeger kapelaan te Delfshaven, den Eerw. Pater J. van der Veer van de Orde der Predikheeren, alsmede van 10 Eerwaarde Zusters, van welke 8 uit het klooster te Roozendaal. Ook drie onderwijzers, de Heeren Chr. Gijzen, hoofdonderwijzer aan een der R. K. parochiale scholen te Rotterdam, die zijn opleiding genoten heeft aan de vormschool der *Rotterdamsche Vereeniging voor Katholiek Onderwijs*. F. J. A. van den Donk, hoofdonderwijzer aan de parochiale school te Voorburg, en A. Maane, onderwijzer te Delft, komen hun leven wijden aan de zaak van het Katholiek Onderwijs op Curaçao. Wij hopen hun allen reeds deze week het hartelijk welkom in ons midden te mogen toeroepen.

BUITENLAND.

LA GUAYRA, 27 Aug.—De Ilustre Americano, generaal *Guzman Blanco*, is heden alhier uit Europa aangekomen en nog dezen middag naar Caracas vertrokken. Zijn ontvangst was schitterend. [Hier op Curaçao heeft de Heer W. E. Boyé, Handelsagent voor Venezuela, op Woensdag jl. te zijnent luisterrijk feest gevierd ter eere van Venezuela's President].

De pokken.

Te *Colon* heerschen de pokken. Op 17 Aug. jl. waren 91 personen door die ziekte aangetast; 45 hunner werden in het Hospitaal verpleegd.

Te *Cartagena* zou de ziekte zich insgelijks vertoond hebben.

Het eiland *Martinique*, waar de stoombooten van de „Compagnie Générale Transatlantique" de pokziekte waarschijnlijk hebben overgebracht, is door de regeering van Trinidad besmet verklaard.

JAMAICA, 19 Aug.—Een hevige storm woedde heden over dit eiland.

ST. VINCENT.—De storm van 16 Aug. heeft dit eiland vreeselijk geteisterd. Aan de boomen is groote schade toegebracht; meer dan 1,500 personen zijn van dak beroofd; het verlies van 5 menschenlevens is te betreuren; 30 personen bekwamen verwondingen. Onder de gebouwen die ingestort zijn telt men 5 kerken en een missie-huis.

ST. PETERSBURG, 21 Aug. — De *Novoje Wremja* verlangt de uitzetting van de Pruisische officieren, die te Moscou de Russische taal bestudeeren, en beschuldigt hen van spionneering.

ROME, 22 Aug.—Het protocol, tusschen Italië en Colombia betreffende de Italiaansche aanspraken den 24n. Mei jl. geteekend, is door de regeering van Bogotá bekrachtigd geworden.

BERLYN tot 26 Aug.—De *Nordd. Allg. Ztg.* zegt naar aanleiding van de reis des Keizers: „De innigheid der betrekkingen tusschen keizer Wilhelm en keizer Frans Joseph is opnieuw bevestigd geworden. Keizer Wilhelms vredespolitiek verdient de dankbaarheid van geheel Europa. De nauwe aaneensluiting van Duitschland en Oostenrijk wordt, zooals uit artikelen van de Russische pers duidelijk genoeg blijkt, door Rusland met leede oogen aangezien. De beruchte revanche-schreeuwer, Paul Déroulède staat bij het officieren-corps te St. Petersburg in hoog aanzien. Hem ter eere gaven zij een luisterrijk banket; en bij die gelegenheid heeft Déroulède's redevoering, waarin hij op een Franco-Russisch verbond tegen Duitschland aandrong, grooten bijval gevonden. De zaak heeft in de Duitsche militaire kringen niet weinig opzien gebaard.

— Keizer Wilhelm heeft (21 Aug.) den honderdjarigen sterfdag van Frederik den Groote luistervol gevierd. Den 10n September zal de Keizer naar Straatsburg vertrekken. —De kroonprinses Victoria heeft zich met hare dochter naar Opper-Italië begeven, om daar een korten tijd incognito op het land te vertoeven.

DRESDEN, 21 Aug.—De statistiek toont aan, dat sedert 1861 het aantal zelfmoorden in Saksen voortdurend is toegenomen; zij zijn vermeerderd van 643 tot op 1146 (in 1885). Het ergste jaar was 1880 met 1171 gevallen. Bij gelukkige oorlogen verminderden, bij ongelukkige veldslagen vermeerderden zij. In den regel zijn de maanden Maart en Augustus de ergste. Bijzonder onder de jeugd is de zelfmoord-manie heerschende. In 1883, begingen 17, in 1884 10, verleden jaar 12 zeer jeugdige personen de misdaad van zelfmoord.

LONDEN, 21 Aug.—Het stoomschip *Aurania*, dat heden naar New-York is vertrokken, had £ 221,000 goud aanboord.

— De troonrede, waarmede gisteren door de Koningin het Parlement geopend is, was zeer kort. Er werd nauwelijks van Ierland gewag gemaakt, tenzij alleen om te vermelden dat het volk de besluiten heeft goedgekeurd welke in het vorige parlement genomen waren. Ook werd het verzoek gedaan tot aanneming van de begrooting.

— De toestand van Birmah wekt bezorgdheid.

— Groote verbittering heeft in Rusland het antwoord van den voormaligen minister Roseberry veroorzaakt, doordien hij de sluiting van de vrijhaven Batoem als trouwloosheid brandmerkte.

PARIJS.—Van de nieuwe repetitiegeweren, waarmede het Duitsche leger wordt gewapend, is eergisteren te Spandau het 100,000e exemplaar afgeleverd. Er was in de laatste maanden met inspanning van alle krachten gewerkt, omdat gebleken was, dat de nieuwe geweren van het Fransche leger het ver van de Duitsche wonnen. Ook dáár echter, in Frankrijk, heeft intusschen de luitenant Robin alweder een verbetering uitgevonden, welke op de geweren van het systeem-Gras zal worden toegepast. Volgens den *Avenir Militaire* zullen reeds in Sept. 60,000 van die Robin- of „magazijn"-geweren worden uitgereikt. De merkwaardigheid dezer vinding bestaat hierin, dat zeven schoten achter elkander kunnen gelost worden zonder laden. Behalve den gewo en kogel, bevinden zich nl. in een kastje of „magazijn" ter linkerzijde, nog zes patronen, die werktuigelijk één voor één de plaats van den afgeschoten kogel komen innemen, zoodat desnoods in *vier* seconde alle *zeven* patronen kunnen afgeschoten worden, of bij kalm mikken althans in 9 á 10 seconde. Ook het laden vordert weinig tijd, wijl de zes patronen tegelijk met een gemeenschappelijke hulze, welke daarna weggeworpen wordt, in het „magazijn" geschoven worden; terwijl overigens, als steeds, ook nog de gewone lading op de gewone wijze geschiedt. Een geoefend schutter kan dus geregeld 20 schoten lossen per minuut. En daar de patronen lichter zijn dan de gewone, kan elk soldaat er. in plaats van 78, nu 110 dragen.—Wanneer beide legers aldus gewapend zijn, zou dus, indien alle kogels raak waren, de oorlog heel spoedig afgeloopen zijn bij gebrek aan strijders!

Bulgarije.

Vorst Alexander is onttroond. Den 23 Aug. werd hij door zijn ministers en eenige officieren verraderlijk gevangen genomen en met zijn yacht naar Reni in Bessarabië gevoerd. Alle berichten komen hierin overeen, zegt de *New-Yorker Staats-Ztg.*, dat Alexander zich tot zijn aankomst te Reni in handen van Russische saamgezworenen bevond; hier werd hem vrijheid gelaten om te gaan, waarheen hij wilde. Echter was tot 26 Aug. het verblijf van den onttroonden Vorst niet met zekerheid bekend. Uit St. Petersburg werd gemeld, dat Alexander volstrekt niet gevangen is (25 Aug.). De „Standard" beweert (26 Aug.), dat hij van Lemberg in Gallicië per spoor naar Darmstad is gereisd.—

SOFIA, 25 Aug. De voorloopige regeering der samenzweerders is reeds omvergeworpen; een contra-revolutie is er in geslaagd, het bestuur van Bulgarije weder te herstellen. Drie ministers-samenzweerders: *Clément*, *Groueff* en *Zankoff*, zijn in de gevangenis geworpen. De troepen zoowel als de burgerij zijn vol woede over het in omloop gebrachte bericht van Alexanders afzetting. De contra-revolutie kan volkomen geslaagd geeten; Majoor *Panoff* heeft zich in naam van Alexander met de leiding der zaken willen belasten, en reeds dienzelfden dag (25 Aug.) een proclamatie uitgevaardigd.—

— De „Daily News" zegt: Het zou inderdaad voor Engeland een waardige taak zijn, langs diplomatischen weg een volk te helpen dat zich op zulk een bewonderenswaardige wijze van de Zankoff-intriges heeft bevrijd.

— Prins von Bismarck moet zijn verbazing te kennen gegeven hebben over de anti-Russische houding van de Oostenrijksche en Hongaarsche pers.

— V. Bismarck's bezoek, gebracht aan den heer v. Giers, den Russischen minister van Buitenl. Zaken, is wel een teeken dat de toestand ernstig is. Algemeen gelooft men, dat Rusland niet gedoogen zal, dat Vorst Alexander weer den Bulgaarschen troon bestijgt.

— In Rusland zijn de ministers van oorlog en marine naar St. Petersburg ontboden. De Zwarte Zee-vloot moet een kruisvaart ondernemen. Onderscheidene Russische Stoomboot-maatschappijen hebben order ontvangen, hare transport-schepen gereed te maken.

— Gladstone gelooft niet, dat Vorst Alexander naar Bulgarije terug zal keeren.

— De Russische gezant te Constantinopel, graaf Nelidof, heeft aan zijn collega's (25 Aug.) verklaard, dat Rusland maatregelen zal treffen met de Mogendheden over interventie, zoodra in Bulgarije gevaarlijke onlusten mochten ontstaan.

—:o:—

Het oproer te Amsterdam.

Het bevel der politie aan eenige bewoners van den Jordaan, om met „palingtrekken" op te houden, gaf het eerste sein tot de sedert gepleegde wanordelijkheden. Het *Hbl.* deelt aangaande dat barbaarsche spel, en hetgeen daarbij Zondagavond 25 Juli voorviel, het volgende mede:

„Reeds den voorgaanden Zondag hadden de bewoners der Lindengracht een feest georganiseerd, dat bestond in zakloopen en dat, daar het van vrij onschuldigen aard was, naar het schijnt door de politie oogluikend werd toegelaten. Daar dit zoo goed geslaagd was, werd besloten om nu Zondag eens paling te trekken.

Palingtrekken nu is een dier barbaarsche vermaken, welke, vroeger veel in swang, thans nagenoeg vergeten zijn. Alléén ten plattelande geeft men zich er nog wel eens aan over, evenals aan het z. g. „kat-knuppelen," maar ook daar wordt het steeds door de overheid belet. Men bindt dan een dikken paling onder de kieuwen aan een touw, zoodat het beest niet kan loskomen, en besmeert het desnoods nog met zeep. Het dier wordt in het midden van een vaart of gracht opgehangen en eenige jongens of mannen trachten het in een schuitje, dat pijlsnel wordt voortgeroeid, los te trekken, wat niet gemakkelijk gaat, omdat de paling, nu gladder dan ooit, uit de handen glipt. Dan gebeurt het niet zelden, dat de trekker het evenwicht verliest en hals over kop in het water duikelt. Dat is de grootste pret, welke, zooals men begrijpt, niet vrij van gevaar is. Het dier lijdt intusschen onduldbare pijnen. Een paling is taai van leven en hoe scherp het touw ook snijdt, hij geeft niet spoedig den geest, maar kronkelt zich wanhopig in allerlei bochten om de handen van hen, die hem zoo vervaarlijk trekken. Eindelijk echter rukt de een wat harder dan de ander: de kop wordt van het lichaam gescheiden en hij, die dat volbrengt, heeft den gestelden prijs gewonnen.

Den vorigen Zondag nu legden een twintigtal personen ieder een halven gulden bij en men kocht er een dikken paling voor, terwijl f 6 als prijs werd bestemd.

De beide kanten der Lindengracht worden verbonden door drie bruggen, waarvan de middelste de *Zaterdagsche brug* wordt genoemd.

In de nabijheid dier brug had het palingtrekken plaats en duizenden personen woonden het bij. Het touw werd gespannen tusschen de over elkander liggende perceelen 183 en 119, in welk laatste huis een kamer onbewoond is. Om half vijf begon het „feest" en bereids had men drie keeren getrokken, waarbij reeds enkele personen in het water waren gevallen, toen twee surveilleerende agenten van politie den pallingtrekkers gelastten, hun spel te staken.

Hieraan werd geen gevolg gegeven. Een der agenten ging toen naar de kamer van perceel N° 119 en sneed het touw los, terwijl de ander versterking ging halen. Toch trachtten de pallingtrekkers hun spel voort te zetten, door het eene einde van het touw vast te houden. Toen dit echter door de intijds aangerukte hulp evenzeer werd belet, keerde de menigte zich tegen de politie, greep zij den agent, die het touw had afgesneden, aan en wierp hem in een kelder, waar hij ergerlijk werd mishandeld, zoodat hij later moest worden weggedragen. De agenten sloegen toen met hun sabel de menigte uiteen, maar zij was in getal veel sterker dan de politiedienaren, zoodat deze spoedig gedeeltelijk werden ontwapend, hun sabels in de gracht werden geworpen, terwijl andere agenten op de vlucht werden gejaagd of mishandeld. Het getal der politieagenten groeide door de gerequireerde hulp van andere bureau's steeds aan, doch hoe sterker zij werden, des te grooter werd ook de menigte. De straat werd op verschillende plaatsen opengebroken en de politiedienaren werden met keien geworpen, waardoor menig hunner werd gekwetst. Een agent vluchtte bij een bakker in en in dat huis werden zoowel ruiten als roeien stukgeslagen. De gaslantaarns werden intusschen opgestoken, doch weder door de menigte uitgedraaid. 't Was toen, dat de sterkte der politie tot een paar honderd agenten was aangegroeid, die, hoewel vele charges makende, en talrijke personen arresteerende, weinig tegen de overmacht vermochten. Niet alléén dat men met straatsteenen wierp, maar men haalde zelfs de pannen van het dak en gebruikte bloempotten en een ijzeren ketel als werpwerktuigen.

De vrouwen droegen in haar boezelaars keien en steenen aan, om gebruikt te worden tegen de ongelukkige politieagenten, die het tegenwoordig hard te verantwoorden hebben.

Op een gegeven oogenblik wierp de menigte zich op een inspecteur, dien zij ontwapende, sloeg en in de Lindengracht wilde verdrinken. Een vrouw uit de menigte wist echter dit feit te voorkomen, door de bedrijvers tot rede te brengen.

Het gelukt eindelijk der politie, welke onder bevel stond van den hoofdcommissaris mr. Van Doesburgh, de menigte in bedwang te krijgen, echter niet dan nadat zij een 20-tal arrestanten had gemaakt. Ook de bijtijds invallende regen deed het zijne om de menigte te doen bedaren; te 9 uren was de orde hersteld.

Zoo verliep de Zondagavond, en geen Amsterdammer, hoe onthutst ook door de berichten, die hem aangaande dat „opstootje" ter ooren kwamen, zal dien avond vermoed hebben, dat den volgenden dag in zijn goede stad barricades zouden verrijzen en nagenoeg 20 zijner stadgenooten als oproerlingen doodgeschoten zouden worden. Doch het zou thans blijken, dat *Domela Nieuwenhuis* en zijne aanhangers niet te vergeefs sedert maanden en maanden van het spreekgestoelte en in de pers de socialistische leer verkondigd hadden. Het: ,brandt, moordt en steelt er maar op los" zou thans, voor een gedeelte ten minste, in praktijk gebracht worden; de satanische haat tegen de wettige gezag, en in 't bijzonder tegen de politie, het arme, ontzinde volk door zijne misleiders druppel bij druppel ingestort, zou zich thans doen gelpen. Het bevel der politie om het „pa-

lingtrekken" te staken — een vermaak daarenboven grootendeels juist daarom op touw gezet, wijl het verboden was, wijl men de politie *wilde* tarten — was de kleine vonk, die de sinds jaar en dag opgehoopte socialistische brandstoffen deed ontvlammen.

In den morgen van dien dag werd een zwarte en een roode vlag aan lantaarnpalen in de bewuste buurt gehecht, als een teeken, dat de socialisten zich tegen de politie ging verzetten, terwijl mannen, vrouwen en kinderen barricades van straatkeien begonnen op te werpen.

Dat de socialisten een overwegende rol bij het oproer van Maandagavond vervuld hebben, is zelfs de zeer liberale *Amst.* verplicht te erkennen, op grond der volgende feiten:

dat men reeds te 4 uren de zwarte en de roode vlag onder de menigte heeft gezien;

dat te half 5 een aanval met steenen op de politie werd gedaan „met de roode vlag voorop";

dat te 4 uren de roode vlag in de Lindenstraat woei;

dat, toen de politie door „een onmiskenbaar aanvallende beweging van het volk tegen het bureau op de Noordermarkt gedwongen werd, de militaire macht ter hulp te roepen, het volk halverwege de 1e Lindendwarsstraat en de Noordermarkt een barricade van keisteenen had gemaakt, waarop de roode en zwarte vlag geplant waren;

dat een man getroffen is, „die de roode vlag op de barricade had gezwaaid."

Ook is het thans buiten kijf, dat de autoriteiten eerst tot krachtige onderdrukking overgingen, toen 't voor de agenten van mishandeling tot levensgewaar was gekomen.

Er waren nu geen ongeregeldheden meer; er was oproer.

En ook toen nog werd zoo lang mogelijk met de uiterste maatregelen gedraald. Eerst nadat drie soldaten door uit de huizen geworpen steenen zoo ernstig waren getroffen, dat zij ineenzonken, werd op den hoek van de Lindenstraat en Boomdwarsstraat het eerste bevel gegeven tot vuren.

Dat daarbij de militaire macht met beleid handelde, leert het *Hbl.*, dat het volgende zegt over het plan van aanval:

"Een wandeling in de Boomdwarsstraten, Lindendwarsstraten en in de achterhoede van de massa volk, die de barricade bezet hield in de Lindenstraat, deed ons zien — zegt het blad overigens — dat de steenen, waarmee men wierp, voor het doel gereed werden gemaakt door jongens, die ze uit de straat opbraken en ze met allerlei instrumenten in stukken klopten, waarna ze in manden naar de barricade werden gebracht.

"Het viel niet te loochenen, dat de houding van het volk, op enkele uitzonderingen na, hoogst vijandig was." Het is officieel geconstateerd, dat in 't geheel 27 personen het slachtoffer der wanordelijkheden geworden zijn — de meesten werden onmiddelijk gedood, en eenigen stierven later aan de bekomen wonden — terwijl het getal gekwetsten in de Gasthuis nog 34 bedraagt; hoeveel er in 't geheel gekwetst werden, is natuurlijk onmogelijk op te geven. Onder de gedooden behooren eenige bekende socialisten, maar helaas! ook een paar nieuwsgierigen en een paar nog onschuldige personen, die in hun huis door de geweerkogels der te hoog mikkende soldaten getroffen werden.

Den volgenden dag hebben zich de wanordelijkheden gelukkig in zwakker mate herhaald, zoodat geen bloed meer behoefde te vloeien; slechts eenmaal in den avond deed een gedeelte der infanterie een paar rondes, om een hoop kwaadwilligen uiteen te drijven. Alleen één bloedig feit valt te vermelden. Des middags werd nl. een rustig toezicht houdende politie-agent het slachtoffer van een woesteling, die hem goedsmoeds met een stuk hout een slag op het hoofd toebracht. De verwonding was, helaas! zoo ernstig, dat de ongelukkige bewusteloos naar het gasthuis werd vervoerd. Zijn toestand was zorgelijk.

De dader, zekere Langelaan, die ook eenigen aanhang bij zich had, maar toch als de hoofdaanlegger van het treurig feit mag worden beschouwd, werd in verzekerde bewaring genomen.

Woensdag en Donderdag is gelukkig de rust in de hoofdstad allengs geheel teruggekeerd.

Het is de gewone tactiek der Amsterdamsche socialisten, om een drom jongens en kinderen vooruit te sturen en op te dringen. Dat geschiedde ook nu. Van daar dat de militairen, op dergelijke ontmoeting voorbereid, als 't ware slechts een schijnbeweging in het front der opdringende menigte maakten en onderwijl omtrokken, zoodat zij achter den grooten hoop kwamen, daar sommeerden en, toen dat vruchteloos bleek te zijn, vuur gavon, zoodat althans al het mogelijke is gedaan om onschuldigen te sparen.

Het is voor ieder, die gevoelt wat het zeggen wil, burgerbloed te doen vloeien, dan ook een genoegdoening, van talrijke bewoners der buurt zelve het optreden der militaire macht te hooren billijken.

De houding der soldaten bij het vervullen van hun treurigen plicht was dan ook uitmuntend. Ofschoon grootendeels jonge soldaten, die eerst in Mei in dienst waren getreden, heeft hun houding niet het minste te wenschen overgelaten.

De *Amst.* bewijst bovendien, dat de troepen ook waar zij vuren moesten, nog verschoonend te werk trachtten te gaan. Wel is daarvan het gevolg geweest, dat eenige onschuldigen binnenshuis meer of minder ernstig gewond werden, of gevaar liepen; maar het feit, dat een aantal kogels in bovenverdiepingen doordrongen, bewijst in elk geval, dat, ook toen men *moest* schieten, toch nog dikwijls getracht is, den oproerigen enkel schrik aan te jagen door over hun hoofden heen te vuren.

De *Amst.* constateert voorts, dat ook een paar malen, op de troepen is geschoten.

—()—

CELEBRACION DI FIESTA DI SANTA ROSA.

Manera nos a participa nos lezadornan den nos número di siman pasar, dedicar na conmemoracion di tercer centenario di SANTA ROSA DI LIMA, Dia Luna di e siman-aki tabatin e solemnidadnan, coe cual fielnan di parokia Santa Rosa a festeha e dia grandi consagrar na nan Patrona i Intercesora cerca Dios.

Bon preparar, durante tres dia di debocion, miles i miles di crejentes a jena templo di e parokia aí Dia Luna mainta, pa asisti na e Santo Sacrificio solemne, koe Reverendisimo Administrador di Vicariato a ofrece na honor di SANTA ROSA DI LIMA. Interior di e templo tabata adornar coe verdadero gusto; principalmente e trono, riba cual un elegante imágen di SANTA ROSA tabata poner na vista di su administradornan, meimei di flor, luz i otro adorno, koe tabata coronar coe escudo di Perú i banderanan di Holanda, di Papa i di dichosa pátria di e Santoe festehar.— Bao di Sacrificio, despues di Evangelio, e Revdmo. Sacerdote a dirigi algun palabra na e multitud grandi di fielnan, koe aí tabata haci un testimonio público di nan veneracion pa nan Santa PATRONA. Den poco palabra, ma inspirá pa solemnidadnan di momento, Revdmo. Pater Reijnen a moestra grandeza i magnitud di e fiesta, i el a caba pidiendo toer koe tabata presente pa nan uni nan oracion koe n'e durante Sacrificio di Misa, i pidi Santa Rosa, coe amor i coe confianza, pa é intercede cerca su Esposo Divino pa bienestar temporal i espiritual, tantoe di crejentenan di e parokia particularmente poner bao di su santa proteccion, como tambe di toer esnan di henter e Vicariato-aki, koe ta glorifiké como su segunda patrona.— Na ora di Comunion un número grandi di cristian, como 600 homber i muher, coe nan coerazon purificar pa Santoe Sacramentoe di Penitencia, a asisti na e bankete espiritual, na oenda mano digno di Revdmo. Administrador di Vicariato a reparti e coeminda celestial i saludable di curpa i sanger di nos Redentor, coe cual e fielnan a alimenta i fortifica nan alma pa santifica mas dignamente e fiesta grandi di nan Patrona, dichosa Esposa di Hesu Cristoe, koe a baha den nan coerazon n'e momentoe-aí, asina dusji pa un verdadero cristian.

Ora misa a caba, un procesion compuesto di toer hende presente i siguir di Santísimo Sacramentoe, koe Revdmo. Administrador tabata carga na triunfo, a sali for di e templo sagrado; i despues koe tantoe mil catolica crejente a haci honor na nan Salbador Divino, presente den e Sacramentoe, reparando di e manera-aí tantoe ofensa koe diariamente ta worde hacir na Hesu Cristoe, e procesion a bolbe drenta misa i acompanja nos Senjor té na Su humilde trono, na oenda nos, Catolicanan, tin e fortuna di adoré.— Coe n'é ceremonia-aki solemnidadnan di Dia Luna mainta tabata cerar.

Pa cincoe ora di atardi caba, misa di Santa Rosa tabata mees jeen koe mainta, i rondor di e templo tabatin atrobe un multitud di persona koe no por a haja un lugar aden. Nada mas natural koe parokianoanan di Santa Rosa a bin moestra ainda un be mas nan amor pa nan Protectora. Na seis ora i mei, Revdmo. Administrador, asistir pa diferente Sacerdote, a canta alabanza solemne, bao di cual Muy Revdo. Pastor Blommerde di parokia Sta. Ana, a haci un predicasji, dedicar na e Virgen di América, exhortando cristiannan pa sigi ehemplo di nan Patrona den práctica di e virtudnan, koe cual Santa ROSA DI LIMA a gana corona di Santidad den Cieloe.— E ceremonia-aki tabata cerar coe un *Te Deum* solemne i coe bendicion di Santísimo Sacramentoe.

———

Si ceremonia religiosonan di e festividad na honor di Santa ROSA DI LIMA tabata digno di e circunstancia, asina mees tambe e otro solemnidadnan, koe Muy Rev. Pastor di e parokia a dispone pa lamta alegria i entusiasmo di su fielnan a contribui muchoe na doena mas briljo na e fiesta santoe. Toer canto sagradonan di Sacrificio di Misa i bao di procesion tabata acompanjar coe música agradable di Senjores C. Ulder, J. van Kleunen, J. H. Montanus, J. Corsen, M. C. Valdeblanquez i C. Jutting, koe kier a juda Pastor di Santa Rosa den celebracion di fiesta di su parokia. Si música ta semper delicioso, i ta causa semper un impresion dusji riba coerazon di hende, cuantoe mas delicioso i mas agradable lo é no ta, ora su sonidonan ta subi na cieloe acompanjando eco di e palabra sagradonan, coe cual voz di hende ta canta Alabanza na Dios i glorifica Su Santoenan!

Anochi despues di toer ceremonia religiosonan, cas di Pastor tabata jama atencion di toer e mil hendenan, koe durante Dia Luna a conmemora nan Patrona coe tantoe pompa i luho religioso. Luz di bengala di diferente color tabata iluminá hopi ora largoe toer alrededor di pastorie; mientras claridad di vuurpijl, luchtbal i hopi otro sorto di vuurwerk tabata doena ocasion pa hende mira color gloriosonan di bandera Papal, Hoelandes i Peruano, koe tabata boela durante e dianan di fiesta riba cas di e digno Pastor di Santa Rosa.

Nos ta felicita tantoe parokianonan di Santa Rosa como toer otro cristian, koe a toema parti den e fiesta-aí, pa e manera digno koe nan a honra e Virgen Santa di Lima na ocasion di su tercer centenario, i nos ta spera, koe nan pidimentoe fervorozonan di e dia grandi lo ta scuchar, koe pa intercesion di Santa ROSA DI LIMA nos Senjor, koe ta stima su jioe virtuosonan asina tantoe, lo doena nan na abundancia toer kiko ta bon i necesario pa nan felicidad temporal i espiritual.

———

Na *Pietermaai* tambe, fiesta di Santa Rosa lo ta celebrar solemnementе awé; majan i Dia Luna, como fiesta di Orden di San Dominico, na cual e Virgen tabata pertenece; mientras ocho dia despues tercer centenario di Santa Rosa lo ta recordar den Misa di *Otrobanda*, como Patrona di e Vicariato-aki. E solemnidadnan lo coeminza den e misanan-ai Dia Sabra anochi pa mitar di siete ora coe Lof i cantamentoe di *Veni Creator*; Dia Domingo sigiente ultimo Santoe Sacrificio lo ta solemne i coe un predicasji; Dia Luna lo tin mainta misa cantar i anochi e fiesta lo ta cerar coe Lof solemne i predicasji.

IMPRENTA DE LA LIBRERIA.